

izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. tis-
kovnega društva do-
živajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobó
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 70 h.

Rokopisi se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 43.

V Mariboru, dne 26. oktobra 1899.

Tečaj XXXIII.

K današnji slavnosti.

V sijaju svetlem stolna cerkev
V nebrojnih lučih se žari,
Ozaljšana, kot je nevesta,
V cvetlicah danes se blesti.
In njene, glej, prostore svete
Polnijo množice neštete.

O lep pač dan ji naklonilo
Je danes milostno nebó,
Odslej nov kras v umetnem slogu
Jo dičil veličastno bo; —
Altar so knezoškof premili
Slovesno danes posvetili.

Posvečen Jezusa je Srcu;
Ljubezni vroče čist je znak,
Ljubezni, ktero v srcu nosi
Zveličarjev častilec vsak.
Rodovom bo še poznim pravil,
Da verski čut ga je postavil.

Spomin ob enem je ljubezni,
Ki Avstrijo unela je gorko,
Ko zlati jubilej cesarjev
Slavila njena ljudstva so.
Ogreval bode src globine
Za čast avstrijske domovine.

In danes prvič Bogu služiš,
Zveličarju posvečen ti altar,
Ko Mihael, pastir naš višji,
Položi na-te sveti dar
Slavéč s preljubo čredo leto
Vladikovanja že deseto!

Spodnještajarskim učiteljem.

(Beseda dobrega tovariša.)

Nova struja v našem stanu ni od včeraj. Dolgo že so se zbirali curki, toda pod skorjo, ki je neveščim očem prikrivala bližajočo se katastrofo. Tajni proces so pospeševali razni faktorji, izmed njih gotovo najbolj liberalni strokovni in nestrokovni časopisi, poslušajoč se onih sredstev, ki so obljubovala najboljši vspeh: povišanje plač, povzdiga stanovske časti in pa strah pred hlapčevanjem duhovnikom.

Prišel je Horvatek ter z železnim drogom siloma predril skorjo, da se je struja mogočno izlila na dan, ki sedaj dere v neštevilnih panogah čez drn in strn. Prvi hip je bilo vse konsternirano in dolgo je trebalo, da se je najsrčnejši ojunacil, vzeti orodje v roke ter tudi sodruga dramiti na obrambo pred divjim elementom.

Prvi čin je bil, da je 7. kimovca letošnjega leta Slov. Gospodar stvarno poročal o nazorih, ki jih je Horvatek razvijal v Ptuj, in da je učitelje pred krivim propovednikom blagohotno svaril. To pa je pozročilo pri pristaših Horvatkovih tako strašen krik, kakor če plamen udari skoz streho, in od tistihmal liberalno slovensko časopisje ne le ni se pomirilo, ampak v strasti je drvelo naprej s tako silo, da je, kakor bi bilo po zdravi človeški pameti soditi, že danes dospelo na vrhunec; saj dalje ne gre.

V dokaz tistim, katerim časopisi niso na razpolago, le par primerov iz člankov, ki so pisani v obrambo Horvatkovih idej. Duhovniki se imenujejo v Slov. Narodu: «Dobro rejeni epikurejci, katoliško-narodni inkvizitorji» in kar je enakega lepega. Domoljubu, ki je samo starišem stvarno dosedanji boj kratko načrtal, pove «Slov. Narod «v hinavsko lice, da je tako pisarenje falotsko in lumparsko». O vernih učiteljih je pisal isti list: «O učiteljih niti ne govorimo, ker predobro poznamo nagibe, ki delajo starim devicam simpatijo do obrutih, od vina rudečih obrazov». In o učiteljici, ki je po Horvatkovem govoru v Ptuj bila toli pogumna, da je govorniku pred vsem zborom ugovarjala, je pisal Slov. Narod, ker jo je sumničil, da je Horvatkovo modrost «izdala» Slov. Gospodarju, da «iz župniške skledre sreblje svoje besede» in «da na kolenih župnikovih sedeč, se navzame novih sil za svoje izdajiško postopanje.» Kdor je to pisal, je dobro vedel, da na Spodnjem Štajarskem ve vsak učitelj in še marsikateri drugi, na koga merijo te besede. Tako daleč je torej šla strast, da se pred svetom name-

noma blati ubogo deklet, ki se ne more braniti in ki je po svojem verskem in moralnem življenju vzorno, tako vzorno, da mu dopisovalec Slov. Naroda gotovo ni vreden odvezovati črevljev jermene. Ali se surovost Horvatkovcev še da stopnjevati?

Tudi v stvarnem, sodim, se ne da iti dalje. Mar ne, če pa se zahteva, kakor je Slov. Narod pisal, da se «naboženstvo naj povrne tja, kjer mu je mesto, to je v cerkev, v šoli pa naj vlada veda?» Potemtakem šola še sploh vzgajati ne bi smela, da ne rečemo, versko vzgajati. Kdo bi torej naj človeka, ki je vzgoje potrebno bitje, vzgajal namesto starišev, ki se s tem poslom ne utegnejo toliko baviti? Taka trditev je vendar jasna blaznost, naj se motri od te ali one strani. Kako hočeš iz otroka narediti človeka, če ne po vzgoji? Kako hočeš otroka dobro vzgojiti, če ne na verski podlagi? Človek bi djal, ta izjava Slov. Naroda je proizvod bolne fantazije nekega nesrečnega pisca. Ali temu ni tako; v vseh «pedagogičnih» člankih se variira ta motiv z naporom vseh duševnih sil. Jasneje nam postane ta žalostna prikazen, če se spomnimo, da je pri zadnjem zborovanju štajarskega «Lehrerbunda» v Gradcu Horvatek govoril v čisto socijalnodemokratskem smislu, in da je dobro znani Killer slovesno zatrjeval, da «se bodo učitelji borili rama ob rami s socijalnimi demokrati». Sicer pa piše list, ki je sedanje prikazni pripravljal, t. j. Steirische Schul- und Lehrerzeitung, ki ga vsak «Jungovec» ve na pamet, v tem smislu že par let. Še celo «Popotnik, katerega naloga bi bila, da kot strokovni list take blasfemije odločno zavrne, je začel bloditi, le vere je človeku treba, ne pa verstva. Torej proč s cerkvijo in z verskimi družbami sploh, proč z zakramenti, vsak si svojo vero naj priredi, kakor si jo sam hoče. Da, da, do Popotnika od nekdanj nisem imel zaupanja, ali v tem učiteljskem gibanju se je pokazal v pravi luči in je, dokazal, da svoje velike, vzvišene naloge ne ume.

Dosti. Dognal sem, da je vzgojno vprašanje stvarno kakor formalno pri nas pokazalo take izrodke, da nas slovenskih učiteljev mora biti sram pred vsem poštenim svetom, zajedno pa tudi, da je zadnji čas, da tovariši, ki glave še niso izgubili in so si srce nepopačeno ohranili, odločno nastopijo ter žrtvujejo vse moči, da ustvarijo zopet zdrave razmere. Zagotovijo si hvaležnost slovenskega ljudstva, pa tudi našega stanu, brez izjeme, tudi onih, ki jim bodo še sedaj najhujši nasprotniki. Glas našega vernega naroda, ki se je zadnji čas že opetno zaslišal zoper po-

čenjanje nevernih mu učiteljev, naj se ne presliši, bilo bi za naš stan zelo hudo. Vsak izmed nas ve, kako težavno si je priboriti le količkaj ugleda in simpatije, in to bi najlahkomiselno zavrgli? Naj si pa tudi blagi tovariši predstavljajo naroda usodo, ki ga čaka, ako se mu podkopljejo verska tla; z vero propade morala, z moralo narod. In končno. Toliko let je naša politika bila obupna, ker so bili vsi poskusi, narod vzdramiti, zaman, in še le zadnji čas se je posrečilo največjemu naporu, da je zavednost jela se ustanavljati tudi v najnižjih slojih — in zdaj, ravno zdaj ko so torej upa zvezde komaj jela nam sijati, in ko je za vsakega, ki se za narodno delo izgubi, tako škoda, kakor ni bilo nikdar, zdaj bi v učiteljskem stanu, v tistem, ki je zraven duhovniškega narodu glavna opora, jeli narodni delavci odpadati kar trumoma! Ne, Bog, ki mu je v srcu pobožni narod slovenski, bode svoje ljudi zbral in pretečo nesrečo odvrnil!

Vendar še nekaj. Trije faktorji so, ki imajo določiti, kakšna naj je šola: pred vsem stariši, potem pa cerkev in država, mi učitelji le v toliko, v kolikor smo stariši. Naša naloga in dolžnost je torej le izvrševati to, kar so imenovani činitelji določili. Ti pa so ravno v tem, kar nektere «mlade» duhove vznemirja, vsaj doslej edini in se z onimi ne zlagajo. Mimo tega, da nimamo pravice določbe izvrševati, kakor se nam ljubi, tudi nimamo ne več in ne manj moči, stvar izpremeniti, kakor vsak plačevalec davka. Čemu torej ljudstvo po nepotrebnem razburjati? Dajmo mu, kar je njegovega, in Bogu, kar je božjega!

Tovariši možje, stopimo na noge in storimo, kar nam veleva rodoljubje, stanovska čast in previdnost! Po mojem nemerodajnem mnenju bi bilo to-le umestno: Vsi, ki nismo pod praporom Horvatkovim, zberimo se ter izrecimo zoper postopanje tovarišev — jungovcev odločen protest, da se narod zopet pomiri; nadalje pa se posvetujemo o korakih, ki nas utegnejo zopet dovesti do bratskega jedinstva med nami in z narodom.

Državni zbor.

Dunaj, dne 20. oktobra.

Volitev prvega podpredsednika.

Dan zmage! Desnica je pokazala svojo trdno moč. Vladi se ni posrečilo, je razbiti. Levičarji so vprašali desnico, ali je voljna njim prepustiti mesto prvega ali drugega pod-

Listek.

† Dr. Franc Janežič.

Smrt, ti si grozna, nevsmiljena! Vsako živo bitje se te boji in trepeče pred teboj. Črviček v prahu in ponosni orel v zračnih visočinah, nežni otrok v zibeli in sivi starček, vse se trese pred teboj. Vendar — najgrozovitejša se nam zdiš, ako vlomiš cvetlico, kateri se še lepa prihodnjost obeta, ako človeka umoriš, ki je imel še zlato bodočnost pred seboj. Smrt — ti si grozna!

Tako si strahovito pobrala našega preljubega dr. Franca Janežiča. Solzi se nam okó in srce se nam žalosti topi ob prenanem grobu! O vé groba temna vrata, ste se li morala za njega že sedaj odpreti?!

V nadepolnem cvetu možkih let je še bil dr. Fr. Janežič. Dne 1. oktobra 1866. l. je bil rojen v Župelevcih, v znani vasi kapelske župnije blizu Brežic, poleg slavnih bizeljskih goric. Stariši so mu bili imenitni veleposestniki, stare slovenske korenine, ki že od nekdanj slovijo po vsej okolici. Oče so mu že umrli, mati še živijo. Ljudsko šolo je obiskoval v rojstni župniji v Kapelah, nekaj časa tudi v Brežicah, latinske šole pa v Mariboru, kjer je bil od drugega razreda

naprej v dijaškem semenišču. Učil se je vedno izvrstno in je bil vsak tečaj odlikovan. Bil je od narave zelo nadarjen, učil se je prav lahko, razum in spomin sta mu bila izborna razvita. Zraven javnega poduka v šoli, gojil je jako marljivo zasebno izobrazbo; učil se je več jezikov in mnogo, mnogo zgodovine čital. V tem si je že na gimnaziji pridobil obširno vsestransko znanost, bil je ponos svojih učiteljev, ki so na-nj s posebnim veseljem se ozirali. L. 1886. je gimnazijo dovršil z odličnim zrelostnim izpitom.

Ker je bil tihe narave, velik prijatelj blažene samote, sklenil je stopiti potem v samostan. Šel je v Admont na Gorenje Štajersko, kjer so z veliko radostjo sprejeli tako izbornega učenca, ki se je hotel posvetiti staroslavnemu benediktinskemu redu. Vendar je na prigovarjanje svojih bivših učiteljev, ki so ga hoteli za lavantinsko škofijo pridobiti, že čez 3 mesece samostan zapustil ter je vstopil v Mariboru v bogoslovje. Kakor v gimnaziji, se je tudi tukaj odlikoval po izvanredni nadarjenosti in marljivosti. Že po dokončanem tretjem letniku je bil 11. julija 1889 od celovškega knezoškofa dr. Kahna v duhovnika posvečen. Drugo leto, dovršivši bogoslovske nauke, je bil v Slov. Bistrici nastavljen za kaplana, a že čez dva meseca je moral zapustiti krasen kraj, v katerem si je

bil hitro vsa srca pridobil. Milostl. knezoškof dr. Mih. Napotnik so ga poslali na Dunaj, da bi tam v slovečem zavodu Augustineju dovršil višje bogoslovske nauke. Čez dobri dve leti je postal doktor bogoslovja.

L. 1893. je bil nastavljen kot naslednik šolskega svétnika Ivana Krušica za veroučitelja in profesorja na celjski gimnaziji. Z veliko vnemo je poučeval izročeno mladino. Njegova obširna izobrazba je pripomogla, da so učenci z velikim veseljem in občudovanjem poslušali svojega tako odličnega profesorja. Ne le krščanski nauk, tudi slovenščino in modroslovje je temeljito prednašal.

Njegovo delovanje je bilo jako uspešno in blagoslovljeno. Postal je ljubljenec svojih učencev in ponos svojih profesorjev-tovarišev. Vse ga je odkritosrčno ljubilo in visoko spoštovalo.

Upati je bilo, da bo še veliko dobrega storil na gimnaziji in še lepše vspehe dosegel. Toda ljubi Bog je sklenil, v cvetu možkih let ga poklicati k sebi v boljše življenje, v srečno večnost.

Bolehal je že dalje časa na srčni hibi. V Gorici in Iki je lani iskal zdravja ter je res prav dobro okrevljal. A vendar se je čutil vedno bolanega in večkrat je rekel, da bo kmalu in nagloma vmrl.

predsednika. Odgovorilo se njim je: mesto prvega podpredsednika postane naše; a sedež drugega podpredsednika se prepusti levičarjem. Velika težava pa se je pokazala na desnici, kdo naj se postavi na sedež prvega podpredsednika. Naša krščanska slovanska narodna stranka je zahtevala odločno, da se ima zopet izvoliti dr. Ferjančič. A temu so se upirali katoliški Nemci in pa Poljaki; slednji so se bali, da s Ferjančičem ne bi zmagali. Po dolgotrajnih sejah in vsestranskih obravnavah se vendar ni mogla doseči edinost. Ob 11. uri bi se imela začeti seja; a desničarske stranke so se še vedno posvetovale. Še le ob 1/4 1. uri popoldne smo izvedeli, da pri zdajšnjih razmerah je najboljša, da se izvoli na to mesto Poljak. Poljaki so se odločili za dr. Pientaka. Levičarji so pa zahtevali moža iz svoje srede in sicer najbolj strupenega in Slovanom sovražnega Pradeta. Nikdar še ni došlo h kateri volitvi toliko poslancev, kakor k današnji. Levičarji so bronzjavili v četrtek 19. oktobra na vse strani, da pozovejo vse svoje ljudi skupaj. Oddalo se je 389 glasovnic; manjkalo je torej od 425 poslancev: 36. Nepopisanih listnic je bilo 10; 197 glasov je dobil naš kandidat dr. Pientak; nasprotnik Prade 165. 15 socialnih demokratov je glasovalo za socija Steinerja; 1 glas je dobil dr. Ferjančič in 1 glas Bilinski. Nepopisno je bilo veselje na desnici; a levičarji so vsi potrti zbežali iz zbornice.

Ko se seja zopet začne in naznani predsednik izid volitve ter pokliče dr. Pientaka, naj se vsede na njegovo desnico, so začeli levičarji kruti in divjati, da se je tresla zbornica. Dr. Pientak pa ni mož, da bi se vstrašil teh divjakov, stopi na svoj sedež ter povzame besedo, da pozdravi zbornico ter se njej zahvali za to veliko čast. Med celim govorom so divjaki kričali, kakor l. 1897 in 1898 ter pokazali, da so še zmeraj kar so bili, nepopoljšljivi divjaki. Izid te volitve je zategadelj tako vesel, ker je desnica pokazala, da je še vedno složna in da bo imela odločilno besedo, naj bo to vladi in levičarjem po volji ali ne. Desnica je hotela mesto drugega podpredsednika prepustiti levičarjem; a za to mesto niso marali in volitve se niso marali udeleževati. Oddanih je bilo 176 glasovnic; 169 glasov je dobil dozdajšnji drugi podpredsednik Lupul. Ta se zahvali; levičarji so se vzdali v svojo osodo ter molčali. Po izidu dveh rediteljev in 12 zapisnikarjev sledi sledeči predlog: Z ozirom na mrtve, da se po povodnji in toči pomaga, naj se v prihodnji 36 udov, katerim se imajo

Čudno — prorokoval je lepo se v srcu pravega moža nedeljek, dne 16. oktobra t. l. ... lazaristom k spovedi, kar je sple ... den storil. — Drugi dan je šel ves ... volje ob osmih v šolo. Ob desetih ... konferenčno sobo, kjer ga pa bliskom ... mrtvoud, srčna kap; v nekaterih ... je bil mrtev.

Tako hitra in nenavadna smrt je vzbudila največjo žalost pri profesorjih in učencih. Celo celjsko mesto je pretresla grozna novica, ki se je hitro razširila daleč okoli.

V četrtek, 19. oktobra bil je pogreb. Celje že dolgo tako lepega in velečastnega ni videlo. Ob devetih so se začela v župnijski cerkvi, v katero so bili prenesli truplo predragega rankega, mrtvaška opravila. Pridigo je imel č. g. dr. Anton Medved, profesor iz Maribora, Janežičev stanovski tovariš in zvesti prijatelj. V njej je opisal življenje obžalovanega pokojnika, ter posebno učencem celjskih gimnazij priporočal tri krasne lastnosti, ki so se čudovito lesketale v srcu rajnega profesorja: pobožnost, učenost in značajnost. Ranjki je bil pobožen, v resnici bogoljuben duhovnik, ki je vse svoje dolžnosti do Boga in do sv. vere spolnjeval z ganljivo natančnostjo. A zraven je bil velik, velik učenjak, temeljito izobražen ne le v duhovskih, temveč tudi v posvetnih vedah.

predlogi zastran poškodovanih. Poslanci, ki so vložili te nujne predloge, naj se pokličejo v sejo tega odseka kot strokovnjaki, da razložijo vso škodo. Ta predlog se je sprejel soglasno. Prihodnja seja bo v torek 24. t. m.

Razburjenost na Češkem.

Slovanska kri se preliva na Češkem. Češki narod se ne more pomiriti, ker so se mu z odpravo jezikovnih naredb vzele velevažne narodne pravice. Ljudska nevolja je po nekaterih krajih izredno velika. Toda vladni organi ne gledajo teh nemirov tako hladno, kakor so gledali nemire Prusakov. V Holešovi so pokale že tudi puške na Slovane. Trije so ubiti, blizu 20 jih je ranjenih. Slovanska kri se preliva!

Kontrolni shodi.

Človeku že preseda, če mora vedno in vedno čitati, kako se slovanskim rezervistom vsiljuje nemščina. Saj nas nemščina ne more ne časno ne večno srečnih storiti. V Skuču na Češkem je bil na kontrolnem shodu zaprt neki rezervist, ker se je oglašil česki. Proti zaporu so navzočni župani odločno ugovarjali in potem odšli. Reservisti, katerih je bilo 208, so na to začeli ogorčeni prepevati slovanske pesmi. Mi razumemo ogorčenost slovanskih mladeničev.

Razpor na Kranjskem.

Žid Penizek, ki je stalen dunajski poročevalec liberalnega «Slovenskega Naroda» v Ljubljani, je poročal temu listu, da je vodja katoliško-narodne stranke na Kranjskem, dr. Šuštersič, preprečil izvolitev dr. Ferjančiča podpredsednikom državne zbornice. Vedel je povedati, da je pisal dr. Šuštersič pisma nemškim konservativnim poslancem, v katerih jim odsvetuje voliti dr. Ferjančiča, ker je neki brezveren človek in zagrizen sovražnik duhovnikov. Dokazalo se je, da je dr. Šuštersič v tej reči popolnoma nedolžen in da si je žid Penizek celo stvar izmislil. Sramota, da ima slovenski list žida za poročevalca, še večja sramota, da ima takega žida!

Vojska v Južni Afriki.

Če je verjeti angležkim poročilom, se bo zgodil Burom v vojski z Angleži. V bitki ... so bili premagani, njih vodja je ... ranjen in je že umrl, mnogo ... ter vojakov je mrtvih, ranjenih ... A angležka poročila ne morejo ... tudi izguba na angležki strani

Čudno — prorokoval je lepo se v srcu pravega moža nedeljek, dne 16. oktobra t. l. ... lazaristom k spovedi, kar je sple ... den storil. — Drugi dan je šel ves ... volje ob osmih v šolo. Ob desetih ... konferenčno sobo, kjer ga pa bliskom ... mrtvoud, srčna kap; v nekaterih ... je bil mrtev.

Po mrtvaški maši bil je sprevod na okoliško pokopališče. Velikanski je bil. Nad toliko vdeležbo se je vse čudilo. Spremljali so nepozabljivega profesorja k zadnjemu počitku: vsi učenci obeh gimnazij, ki so mu bili kupili dragocene, prelepe vence, vsi profesorji, zastopnik deželnega šolskega sveta iz Gradca, zastopniki celjskega mesta, več častnikov in 63 duhovnikov pod vodstvom g. opata Fr. Ogradija. Ljudstva iz mesta in okolice pa je bila nepregledna množica. Njegovi tovariši iz bogoslovja so pri pogrebu in pri maši prekrasno peli.

Potrti, v srcu presunjeni smo se ločili od hladnega groba, ki nam krije prerano vmrlega dr. Janežiča. Koliko oči se je grenko solzilo, koliko ust je ihté prosilo: Bog mu daj večni mir in pokoj!

Ogromna vdeležba pri pogrebu je jasno pričala, kako priljubljen je bil v vseh krogih. Moj Bog! zató pa je bilo slovo tako neizmerno težko od njega, ki si je pridobil srca tisočerih častilcev in občudovalcev.

Dopisi.

Z Murskega polja. Bratev smo opravili, a ne vprašaj, kako? Tako žalostno ni bilo od leta 82, ko je toča vse pobila. «In voda se je spremenila v kri» ... deseterim egiptovskim kaznim sestruje, ali bodi Bogu potoženo, nadkriljuje ednajstera: «Oidium Tuckeri». Tu, kjer so nekaj ob bratvi tako veselo prepevali, kjer so še lani tuintam možnarji pokali, tu, kjer so pred par leti tako radi vabili in gostoljubno vsprejemali v gorice, v Ljutomerskih gorica, ki so ponos štajarske dežele, je letos skoraj vse tiho in vse povprek pobito.

Polovnjak «mošta» stane najsrečnejšega posestnika 125 fl. Pa poznam slučaje, da se je na 7 pljugov dobro, da skrbno obdelanih gorice pridobilo 9, reci devet Brent. Zdaj pa Ljutomeržan vino odda po 20 do 29 kr. liter. Ne vem, da bi se bili komu stroški povrnili. Pa le pridite, prijatelji, po ljutomersko vino! Vino je izvrstno in cena najboljšega 30 kr.

Kje naj vzame dandanes kmet denarje! Pšenica nič ne velja, z letošnjo ceno se niti stroški ne pokrijejo, za konje, pri katerih je dobil murski poljanec vsaj nekaj evenka, v dnevih bicikla ne vpraša skoraj živa duša, z živino, oziroma govejerejo smo še na ničli; torej kje bomo vzeli potrebni denar, da ga poneseemo v davkarijo? Kdo bode pa kmetom plače povišal?

No, nekaj vsaj se je zgodilo. Našim vino-gradnikom se je odpisalo 3/4 davka. Kje bo pa vzel ali vkradel četrto četrtinko in še potrebn denar za obdelovanje gorice — to bi še modrega Salomona spravilo v zadrego. Pa upajmo boljših časov! Nekaj poboljška našim goricam se nam je že obečalo, samo tega ne vem, bo li nam obljubljeno res v toliko korist, kakor smo upali mi, ali pa — drugim.

Prosile so skoraj vse občine ljutomerskega, ormožkega in gornje-radgonskega okraja deželni zbor za viničarsko šolo v Ljutomeru. Mnogo in veliko se je trudil naš poslanec. Ugodili so naši želji.

Trebalo je najeti hišo in posest za učitelja in učence; Nемеc po imenu in mišljenju je bil toli srečen, da so se ga usmili. Trebalo je najeti njivo za trsarstvo in sadjarstvo. Cvenska zadruga je ponujala izvrstno in kakor za to navlaš pripravno njivo. Celo gospodarje iz Gradca so bili enega duha, ene misli; stvar je bila skoraj dokončana, pa na črno kavo pride ljutomerski župan in Kamensčanec, poštar Mauritsch, h krati je bila g. Reiterju, nemškemu nacionalcu, reč jasna, na cvensko

Da! Dr. Janežič je bil veselje in ljubezen svojih mnogobrojnih prijateljev; bil je dika in čast vseh duhovnikov lavantinske škofije, ki so ž njim izgubili pobožnega in uglednega uda; bil je preblagi oče in moder učitelj svojih učencev; bil je posebno sladko upanje in nepopisna ljubezen svoje matere in vse svoje spoštovane zlahte. Ah! Veliko smo vsi ž njim zgubili! Kdo nam bo izgubo povrnil? ...

Edino, kar nas tolaži, je naše trdno pričanje, da mu bo večni Sodnik milostljiv zavoljo njegovih lepih čednosti. Ne slutimo zastoj, da imamo odslej novega prijatelja pred prestolom božjim! ...

Njegovo dušo smo vroče Bogu priporočili, njegovo telo smo zemlji izročili, njegov spomin pa ohranimo v globočinah zvestega srca, kjer se bo vedno, nepozabljivo lesketalo ime: dr. Fr. Janežič!

* *

Pošteno zaslužil. Star kmet narekuje oporoko: »Svoji ženi zapustim 5000 gld. Ste zapisali?« — Notar: »Da, toda Vaša žena še ni stara in se utegne drugič možiti. Kaj pa v tem slučaju?« — Kmet: »Če pa se zopet omoži, naj dobi 10.000 gld.« — Notar: »Kaj, dvakrat toliko?« — Kmet: »Seveda, ker pošteno bode zaslužil, kdor jo bo vzel.«

njivo in vse velike vstvarne in moralne ugodnosti so pozabili, odločili so se za njivo, ki je last nemške tržke občine. Škoda res, da nismo dan pozneje fotografirali te njive in da nismo poslali slike v Gradec: gospodje bi se bili v vodi na vratéh utopili.

Kmetje vseh treh okrajev! kdo je pred vsem prosil za viničarsko šolo? Ali ne Vi? Komu bi morala biti pred vsem v prid? Ali ne Vam? In ako že zdaj — in to niso malečnosti — tako ravna, komu bode v korist? Vam gotovo ne! Torej proč od Gradca!

Iz dravske doline. (»Društvo učiteljev in šolsk. prijateljev«) v Ptujju je imelo dne 24. sep. t. l. izredno zborovanje, v kojem je pod predsedništvom nadučitelja Steringa sklenilo, izstopiti iz štaj. »Lehrerbunda«, in ta izstop utemeljilo s sledečim: »Povodom boja štajarskega učiteljstva za materijelni poboljšek, pozabil je štaj. Lehrerbund čim dalje tem bolj, da se je treba bojevati s takovim načinom, ki ohranjuje ugled šole in učiteljstva, da, ga celo povzdiguje. Dne 14. sept. pa se je vodstvo Lehrerbunda tako daleč spozabilo, označiti Bund kot socijal-demokratsko zavezo, ki dovoljuje tudi slovenskim udom narodno čutiti, a iste nemške ude, ki nočejo postati rudečkarji, izbacniti. (Gotovo tudi slov., ki nočejo biti mokračji.) Tega shoda vdeležili so se v prvič soc.-demokratski delavci kot slavnostni udje in predsednik Killer se je izjavil, da je popolnoma jednako, h katerej narodnosti posamezni učitelji pripadajo, da je le politična otročarija delati razločka med Nemci in Slovenci. (Krasno načelo!?) Pri slavnostnem zborovanju, kojega so se opet soc. dem. udeležili, slavil je »Resel« današnje zvezo učiteljstva s socialnimi demokrati. Končala se je slavnost z delavsko pesmijo »Lied der Arbeit« in vsaki učitelj, ki si je ohranil le iskrico stanovske zavesti, vidi, kam jadra štajarski »Lehrerbund«. Mi učitelji Spodnje Štajarske, ki dan na dan vidimo in čutimo, kako težavno je stališče nemškega naroda — tudi mi se bojujemo za materijelni poboljšek, ali mi temu ne žrtvujemo našega stanovskega ugleda, ne naše narodnosti, ne gremo nikoli za bandero rudečkarjev. Nikoli in nikdar ne zapustimo našega ljudstva, ki se sedaj nahaja v največji narodni bedi, ampak mi bomo zvesto in neomahljivo zanj živeli, zanj se borili. Jungovci pa, ki so na dan zborovanja zakrivili te pojave, s kojimi so pripravili soli in učiteljstvu nepregledno škodo — oni naj ne zahtevajo, da bodo sli nemški učitelji za njihovim rudečim praporom« itd.

Tako torej. Učitelji Nemci — izstopili so iz Lehrerbunda, ker ljubijo svoj narod preveč, da bi ga izdali mokračem. In Slovenci? Koliko slov. učit. društev pa je že izstopilo vsled tega uzroka iz Lehrerbunda? Ali omenjene vrste ne govore glasno dovolj? Kje je beda nemškega naroda, o koji govori Stering, ki navdušuje učiteljstvo in trdi, da hoče svojemu ljudstvu posvetiti vse svoje moči! Ono noče materijelnemu poboljšku žrtvovati ljubavi do narodnosti! A kako pa delajo pri nas!? Ali se ne bori mari majhni naš narodič huje za svojo težnje, ne pritiska ga povsodi ljuti sovrag, ki odpira že pohlepno svoje žrelo, da ga za vedno pogoltne!?

In naše učiteljstvo, kojega je doslej dičila ljubav in požrtvovalnost za narodno stvar — ono še ostane v zvezi z Lehrerbundom — ono hoče torej zapustiti ljudstvo v največji narodni bedi in hoditi za bandero rudečkarjev!? Saj navedeno priča dovolj, da je Lehrerbund le popolnoma rudečarska zveza. Ali res vse slov. učiteljstvo odobruje Killerjevo načelo, da je le polit. otročarija, delati razločka med Nemci in Slovenci!! Tako torej!?

Seveda v dozdevni soc. dem. države ne bode razlike narodnosti, ker — — ker si jo gotovo prijatelji, kojim tako zaupno stiskate roke, mislijo — nemško.

Tužna nam manjka. Dospeli smo na rob brezdnosti! Kaj nas bode predramilo, predno

še ne bode prepozno? Proč od Gradca, kjer imajo le srce za Slovence, ako nemškemu prijateljstvu proda versko prepričanje in narodnost ter se postavi v vrsto soc. demokratov. Vzdravimo se ob vzgledu tovariša, ki ljubi svoj nemški narod iskreno in goreče, kojega ni ganil ne gostobesedni Horvatek, ne mokrački Killer! Ne dremajmo naprej!

Iz Mute. (Shod delavskega društva) v nedeljo 22. t. m. je priredila Podružnica mariborskega delavskega podpornega društva na Muti. Obilno udov in prijateljev društva se je zbralo v isti sobi, kjer bo prvi razred slovenske mutske šole. Pričakovali smo razne sitnosti, ker dobro poznamo svoje nasprotnike; in nismo se motili. Še predno se začne zborovanje, nas pride razganjat v imenu občine dr. Kočy, fužinski zdravnik in ž njim občinski redar. Pojasnili smo mu, da imamo društven nepolitičen shod. Pa to gosp. zdravniku ni po volji, da se je toliko ljudi zbralo. Nad mladino je hud in tirja, da mu pokažemo od glavarstva dovoljenje k zborovanju.

Mi ga dostojno zavračamo in se čudimo, da tako slabo pozna društvene zakone. Drugokrat mu svetujemo, da se jih bolj nauči, ako se hoče vtikati v naše društvene razmere. Na to odide.

Gosp. Platner, govornik iz Gradca, prične svoj govor. Komaj dokonča svoj uvod, že zopet pride dr. Kočy ter zapove, da ne smemo zborovati. Zborovalci se udajo in skličejo zaupen shod po § 2. Govornik nadaljuje svoj govor, v katerem poslušalce navdušuje za krščansko-socialna načela. Drug govornik povdarja vzgojevalno moč materinega jezika in potrebo šolskega pouka v materinem jeziku. Zato bo na Muti nova šola, da se tudi kmečko in delavsko prebivalstvo omika; kjer se pa mladina ne poučuje v materinščini, tam se prazna slama mati.

Z velikim navdušenjem za skupno krščansko-socialno delovanje in za novo mutsko šolo se zborovalci razidejo in veselijo, da so kljub velikim zaprekam vendar-le dosegli svoj namen. Le neustrašeno naprej!

Ptuj. (Bismarkov anje.) Ptujski Pragermani niso hoteli zaostati za svojimi brati Celjani. V Celju so namreč v čast in spomin največjega nemškega moža imenovali prostorni trg pred kolodvorom Bismark-Platz (Bismarkov trg.) Iste slave želijo biti deležni tudi Nemci ptujškega mesta. Zato se je na predlog nemškega privandranca zdravnika dr. Treitlna prekrstila stara Kirchgasse — t. j. ulica, ki vodi od glavnega trga dol na Florjanski trg — ter se imenuje odslej »Bismark-Gasse.« Kakor »Pettauer Zeitung« z dne 24. sept. sama pripoveduje, vdeležila sta se pri tej razpravi v mestnem odboru najbolj oba trgovca Kazimir in Sellinschegg. To je res sramota, kako častijo ti mestjani največjega sovražnika naše mile Avstrije, onega Bismarka, ki je zakrivil, da so l. 1866. tudi slovenski sinovi prelivali kri v nesrečni bitki pri Kraljevem Gradcu. In to delajo navzlic slovenski okolici ptujski, navzlic mnogim prebivalcem Slovincem ptujskim! Mi se nikakor nočemo dalje razjariti zavoljo tega nemškega izdajstva; a prijatelji Slovenci, izjavimo danes svečano, a glasno, da slišijo našo izjavo tudi vsi Slovenci okoličani, vsi Slovenci ptujškega in dravskega polja ter se še nam prrdružijo: »Fej čez nemške Ptujčane, ki častijo največje sovražnike naše Avstrije! Felj novoimenovani ulici!« Slovenci in Slovenke! Kmetje in gospoda slovenska, ki ljubite našega presvitlega cesarja, ki ljubite avstrijsko domovino, ki ljubite milo slovensko govornico, izogibajte se Bismarkove ulice, kakor Vam velevali vdanost do cesarja in ljubav do slovenskega rodú. Tudi imena onih Pragermanov, ki so bili krstni botri in duševni očetje te Bismarkove ulice, si dobro zapomnite, posebno kadar zbolite ali kadar koli hodite kupovat v mesto Ptuj! — Kaj pa nam mar Bismarka in njegovih sinov!?

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) so danes v stolni cerkvi blagoslovili jubilejni altar presv. Srca Jezusovega. Navzoča je bila mnogoštevilna duhovščina iz mesta in dežele ter dostojanstveniki posvetnih uradov. Ker obhajajo mil. knez in škof danes tudi desetletnico, odkar so bili potrjeni za škofa, so se jim po blagoslovljenju poklonile vse odličnejše osebe našega mesta, da jim častitajo na desetletnici. Tudi duhovščina se jim je poklonila ter jim izročila krasno izdelano adresu z naslednjim besedilom v latinskem jeziku: »Prevzvišenemu in Premilostljivemu Gospodu Gospodu Mihaeli Napotnik, knezoškofu lavantinskemu itd. itd. povodom posvečenja altara, ki je presvetemu Srcu Jezusovemu v stolni cerkvi postavljen, za neštete trude tekom desetletnega pastirjevanja in za izvanredno požrtvovalnost in neutrudljivo skrb pri izvrševanju bogoljubnih in znanstvenih naprav v lavantinski škofiji, izreka stolni kapitelj in duhovništvo zahvalo, ter trojno edinega Boga preponižno prosi, da prevzvišeni Nadpastir sebi izročeno čredo vodi in spremlja po poti k presladkemu Srcu božjega Zveličarja. Maribor, dne 26. oktobra 1899. (Slede podpisi vseh stolnih korarjev in dekanov lavantinske škofije.)» Naša čustva, ki nas navdajajo današnji dan, smo skromno izrazili na uvodnem mestu. Dostavljamo še le iskrenosrčno prošnjo do Boga, naj nam ohrani našega za vse blago in vzvišeno gorečega in neumorno delujočega nadpastirja do skrajnih mej človeškega življenja!

(Imenovanja.) Konzistorialnim svetovalcem lavantinske škofije sta imenovana preč. gg. prošt ptujski, Jožef Flek, in opat rajhenburški, Ivan Epalle. Duhovnim svetovalcem so imenovani čč. gg. Jakob Hribernik, špirituval v mariborskem bogoslovju, Jožef Zidanšek, profesor bogoslovja v Mariboru, dr. M. Matek, profesor bogoslovja v Mariboru, Jožef Čizek, dekan v Jarenini, Franc Šalamun, dekan v Rogatcu, Matija Wurzer, župnik v Rušah, Matija Koren, župnik v Žalcu, Mrt. Jurkovič, župnik pri Sv. Petru blizu Maribora. O. Friderik Inglič, gvardian v Celju; špiritualom v dijaškem semenišču je imenovan g. Ivan Vreže, veroučitelj na učiteljišču

(Iz Sevnice.) Občinskim zdravnikom v Sevnici je bil enoglasno imenovan domačin gospod dr. Viktor Gregorič in je s 1. oktobrom nastopil to mesto ter ordinira vsak dan v tisti hiši, kakor poprejšnji zdravnik Medic. Nadalje nam pišejo: V nedeljo, 22. okt. popoldne je pogorel posestnik Marko Slemenšek v Krajnibrdi pri Blanci. Pogorelo je vse stanovanje. Zažgal je baje najemnikov otrok. Nesreča je tem večja, ker že trka zima na vrata.

(Voditelj okrajnega glavarstva v Brežicah) pač ne more zatajiti svoje velike ljubezni do nemškega jezika. Iz Sevnice se se nam poroča, da je tje kaj dal poslati letos nemške pozivnice v odmero vojaške takse. Zakaj se Slovincem vsiljuje nemščina? To ravnanje se nam zdi ravno tako neprimerno, kakor če se vsiljuje človeku jed, ki ni zanj pripravna. Brežiško glavarstvo bi tudi opozorilo, da so dvojezične tiskovine v našem glavarstvu popolnoma nepotrebne, ker ga ni človeka, ki bi ne razumel slovenski. Škoda za denar, ki se izdaja za nemški stavek! V sedanjih slabih časih je treba z denarjem štediti.

(Iz Vitanja.) Dva misjonarja sta imela tukaj svoje shode. Prvi je bil Lutrov pastor, ki je zbral svoje privržence prvokrat v Pučnikovi in drugokrat v Tepejevi gostilni. Zabavljaj je zoper obrede sv. katoliške cerkve; niso mu po volji naše molitve, ne sv. maša, ne sv. zakramenti. Ko je svoje besede, h katerim je bil dovoljen vsakemu pristop, končal, se je zapela nemška pesem in po-božni lutrovci so začeli plesati. Ples je trajal

do ranega jutra. To je bil shod krivovercev. V nedeljo, dne 22. oktobra pa smo imeli drugega misijonarja v Vitanju. G. gvardijan iz celjskega kapucinskega samostana je bival nekaj dni tukaj. Ta pa ni psoval krivovercev, temveč dokazoval je potrebo, živeti spokorno. Njegove besede so padle na rodovitno zemljo. Koga hočemo v prihodnje poslušati, poslanca krivoverskega Lutra, o katerem je skorodane dokazano, da se je obesil ali pa namestnika Kristusovega? Za človeka, ki ima še nekoliko zdravih možganov, ni težko, se odločiti na desno ali na levo.

(Slovenskim zadrugam.) Veleznani organizator spodnještajarskih zadrug, g. Ivan Kač, je izdal posebno knjižico «Kmetijska zadruga», v kateri v poljudni in prepričevalni besedi opisuje pomen, korist in način snovanja kmetijskih zadrug. Velike vrednosti je, da so pridjani tudi obrasci za združeno knjigovodstvo. Knjižica stane le 20 kr. in se dobiva pri g. pisatelju Ivanu Kaču v Žalcu. Noben kmet in gospod bi ne smel biti brez te knjižice. Sezite po njej!

(Iz Celja.) Radi poneverjenja baje so zaprli te dni onega pisarja pri g. Majdiču, o katerem smo pred tedni poročali, da je v družbi z dr. Rieblnovim asistentom zasmehoval nekatere Slovenke. Špogal je neki že dalj časa prepovedano znanstvo z blagajno svojega šefa. To pa je prišlo pred kratkim na dan, in da se varnost tujega imetja pred njim ohrani, moral je ta zvesti pristaš celjskih Nemcev v zapor. Heul' und Sieg!

(Popačenost mladine na celjski nemški gimnaziji.) O priliki pogreba vlč. g. dr. Franca Janežiča, profesorja na celjski gimnaziji, dne 19. t. m. vplenili so nemški dijaki tega zavoda slovenski trak, katerega je darovala celjska čitalnica z vencem vred rajnemu — ter ga raztrgali! Ali je to sad «umnega» ravnateljavanja Končnikovega? Lep zavod, kjer se take reči dogajajo!

(Hurá, Prusi gredo!) Nemški poslanec Türk se je predrznil v avstrijski zbornici dne 25. t. m. izreči te le nesramne veleizdajske besede: «Ako se boj med Čehi in Nemci na Češkem kmalu ne preneha, mora nastati državljanska vojska, v katero bodo posegli Prusi s svojimi topovi ter ustrašovali češko prešernost». Te besede so vzbudile nepopisno razburjenost med slovenskimi poslanci, posebno ker je Türk izmed manjšine, s katero hodi sedanja vlada roko v roki. Še bolj pa je vse strmelo, da se ni vzdignil nobeden minister, da bi oporekal tem iskarijotskim besedam vladnega pristaša. Torej pruski kanoni bodo prišli na Avstrijsko, da pomorijo Čehi! In noben minister ne ugovarja tem besedam! Tako daleč smo torej že v Avstriji!

(Volitve v okrajni zastop slovenjebistriški) so preložene na negotov čas. Okrajno glavarstvo je namreč razpisalo manj sedežev za okrajni zastop, kakor jih je v resnici treba. Mi se čudimo, da je g. Kankovsky tako malo pozoren v teh zadevah. Kadar se gre za šulferajnsko šolo v Št. Ilju, tedaj pa je g. Kankovsky poosobljena pozornost. Mi bomo kmalu gospodu glavarju pripovedovali jako lepe in zanimive reči o agitiranju za šentiljsko šulferajnsko šolo. Na svidenje!

(Za celjski okrajni zastop) voli veleposestništvo dne 6. novembra, veleobrt 7., mesto in trgi 8. in občine 9. novembra. Ako pridejo vsi slovenski veleposestniki na volišče, bo brezdvomno okrajni zastop v slovenskih rokah. A priti morajo vsi!

(Naše državno pravdnštvo) mora jako lepo ravnati s slovenskim jezikom pri slovenskih strankah, ker se celó morajo nemški odvetniki, kakor poroča mariborski prusofilski list, pritoževati, da državni pravdnik govori nemški, kadar bi bilo umestno le slovenski. Zanimivo bi bilo tudi zvedeti, kdo poroča prusofilskemu listu o takih diskretnih dogodkih pri pravdnštvu, jako zanimivo! Kaj ne, gospod pravdnik?

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Ivan Horjak, župnik v Dobju, se je vsled bolezni odpovedal župniji. Provizor v Mozirju je postal č. g. Pankracij Gregorc, kaplan tamkaj, provizor v Dobju pa Jernej Vurkelc, kaplan v Gornjem gradu. Prestavljeni so č. gg. kapelani: Fr. Bohak, kaplan v Št. Juriju ob juž. žel. kot tretji kaplan k Sv. Magdaleni v Mariboru, Ivan Grobelšek iz Podsrede v Št. Jurij ob juž. žel., Gothard Ferme iz Ljubnega v Gornji grad, Alojz Musi iz Luč v Ljubno, Maksimilijan Ocvirk iz Prihove v Podsredo.

(Ljutomer.) V tukajšnjo šolo-realko se bodo učenci sprejemali dne 3. novembra t. l. ob 9. uri predpoldan in sicer v stari šoli na glavnem trgu. Vsak učenec, kateri vstopi na novo, naj s seboj prinese zadnja šolska naznanila, ali pa odpustno spričevalo.

(Iz Dornave.) V včerašnji seji krajnega šolskega sveta se je sklenilo, na novem šolskem poslopi še jedno nadstropje postaviti; postala bo tedaj dvorazredna ljudska šola v Dornavi skoraj trirazrednica. Navzoča komisija se je kaj laskavo izrazila nad mirnim, pametnim in vse hvale vrednim vedenjem slavnih udov krajnega šolskega sveta! Takim možem kličemo iz srca: Slava jim!

(Na prste bo treba gledati.) Sedaj ko veje z Dunaja prusofilski sapa, bo gotovo nemško-nacionalnim uradnikom po Spodnjem Štajerju greben za pedenj višje zrasel in bodo s svojo nemščino postali še bolj vsiljivi. Naj bi se stestavili po okrajih odbori, kateri bi zasledovali jezikovne razmere pri naših uradih ter potem storili v vsakem slučaju potrebne korake. Tem odborom bi naj stranke poročale vsako vsiljevanje nemškega jezika. Nemškim uradnikom moramo odločno zabiti, da naše ljudstvo, ki jih tako masno plačuje, nima časa za nepotrebno učenje nemškega jezika, ampak mora delati za svoj kruh in kruh nemških uradnikov.

(Državni zbor razpuščen.) Naš dunajski poročevalec nam piše, da se v zbornici mnogo govori o razpustu sedanjega državnega zbora. Naša politična društva opozarjamo na to morebitno slučajnost, da se vedo pripraviti. Sploh pa omenjamo, da čaka naša politična društva v bližnji prihodnosti brzkone važna naloga, kajti kakor vse kaže, bomo kmalu stopili proti sedanji prusofilski vladi v odločen boj. In v boju ne smemo rok križem držali! Korajža velja!

Iz drugih krajev.

(Vinogradni nadzorniki.) Krščansko-socialni deželni odbor na Dolenjem Avstrijskem je nastavljal za vinograde po deželi 15 nadzornikov. Razdelil je vinorodni del svoje dežele v 15 delov in vsak del je izročil posebnemu izvedencu, da pomaga vinogradnikom svojega okraja pri sajenju itd. — Deželna komisija za vinogradništvo je postavila poseben kataster, kjer se vsak novi ameriški nasad in njegovi vspehi zapisujejo. Pri nas, kjer vladajo v Gradcu sami Nemci, se seveda v tem oziru nihče ne zgane.

(Nevesta v plamenu.) V Tridentu sta stala te dni pred poročnim oltarjem namestniški svetnik grof Zdenko Thun in grofica Terezina Thun. Po čudnem naključju se je unel nevesti pajčolan, in nakrat je bila vsa nevesta v plamenu. Ženin je potegnil prestrašeni nevesti pajčolan z glave in jo tako rešil. Vendar pa je bila nevesta tako prestrašena, da so morali s poroko precej časa čakati, da se je opomogla.

(Zrakoplov na krmilo.) Švicarske novine javljajo, da se je nekemu grofu Zeppelinu posrečilo iznajti zrakoplov, katerega je moči voditi. Zrakoplov bi bil 150 m dolg, in mogel bi približno nositi dva tisoč kilogramov. Grof Zeppelin hoče prihodnji mesec poskusiti z novim zrakoplovom, in sicer nad badenskim jezerom; če se poskus ne posreči in pade zrakoplov, pade ta v vodo, a grof se hoče v navedenem slučaju le skopati.

(Zverinski oče.) Adam Dosenberg v Baji na Ogrskem je ubil te dni svojega jedva dva meseca starega sina. Otrok je jokal vso noč, da oče ni mogel spati. Ves togoten mu je hotel najprej zamašiti z robcem usta. Ker je žena možu to zabranila, je prijel otroka ter ga zagnal s toliko silo ob steno, da mu je počila glava. Na policiji se je izgovarjal, da otrok ni njegov.

Društvene zadeve.

(Društveno življenje.) Spodnještajarske rodoljube prosimo, da prireajo posebno pogosto poučne shode med našim ljudstvom. Poučevanje naj bode vsestransko, torej v gospodarskem, političnem in narodnem oziru. Ker nepolitična društva ne morejo govoriti o politiki, naj v njih predavajo govorniki odlomke iz slovenske in sploh slovanske zgodovine. Ne veselice, ampak poučevanje je glavna stvar. Verskonravnega in izobraženega ljudstva ne uklone nobena sila tudi nemška ne.

(Sv. Jurij ob Ščavnici.) Domače gasilno društvo pri Sv. Jurju ob Ščavnici priredi 5. dne meseca novembra v gostilni L. Šijanec pri Sv. Duhu na Stari Gori veselico s sledečim vspehom: Pozdrav, igra «Oreh», petje, tamburanje, prosta zabava.

Zadruženje.

(Govor g. Ivana Kača.)

Uvod. Dragi kmetovalci in prijatelji kmetijstva! Vsem nam je pač dobro znano, v kako žalostnem položaju se nahaja dandanes ravno kmetijski stan. To je oni kmetijski stan, ki nam daje največ vrlih sinov za vse stanove, ki nam daje največ vrlih sinov za brambo naše domovine in države. To kmetijski stan, ki je prva moč in steber države, sedaj propada in gine, bori se takorekoč s smrtjo. — Dragi kmetje! Žalostno, a resnično je, da kmetijski stan propada, gine, kakor da bi se bilo vse zoper njega zaklelo. V deželnih zborih, v državnem zboru se je že govorilo, veliko se je že pisalo o tem, da se mora kmetijskemu stanu pomagati, a do danes ostale so vse te govornice le same besede in kmetijstvo se pri tem potaplja v vedno večje uboštvo. Še par desetletij, gospoda moja, in kmetijskega stanu ni več in poprej čvrsti kmečki rod bo postal tlačan in sužen velikemu kapitalu.

Tukaj, gospoda moja, ne pomagajo samo lepe obljube, tukaj ne more pomagati niti dežela niti država, tukaj je potreba, da si pomagamo sami. Sami si moramo pomagati kmetovalci, ako hočemo da ne poginemo, sami si moramo ustvariti trda, močna tla, sami se moramo otresti našega sovražnika, uboštva.

Dne 21. septembra t. l. se je vršil v Žalcu osnovalni shod, obenem I. občni zbor Zveze kmetijskih zadrug za Spodnještajarsko. Ob tej priliki je pozdravil sklicatelj tega shoda došle gospode, katerih je došlo iz vseh krajev naše Spodnještajarske domovine blizu 50, gosp. Ivan Kač in razložil pomen zveze kmetijskih zadrug prilično takole:

Častiti navzoči! Jako me veseli, da se je odzvalo mojemu vabilu tako obilo odličnih gospodov, ki so prihitali od blizu in daleč, kmetovalci in odkritosrčni prijatelji istih k temu toli važnemu zborovanju. Danes, draga gospoda, postavil se bode trden temelj onemu poslopiju, katero bode rešilno zavetje vsem Spodnještajarskim kmetovalcem, obrtnikom in rokodelcem ter trgovcem.

Dne 12. svečana 1897. ustanovila se je prva kmečka zadruga na Spodnještajarskem in sicer v Žalcu. Ni še toraj preteklo tri leta, a že imamo na Spodnještajarski blizu trideset kmetijskih zadrug, katere so se osnovala po pravilih Žalske kmetijske zadruge, in katere delajo vse blagonosno v prid kmetovalcev. Ker pa je na Spodnještajarskem okoli 50.000 kmetovalcev, treba bode ustanoviti še kakih 100 kmetijskih zadrug, ako hočemo, da se cela Spodnještajarska gospodarsko organizira. (Dalje prih.)

Vera in šola.

Kakor gobe po dežju, tako so rasle zadnjih trideset let ljudske šole po širni naši Avstriji. Samoumevno, da so ljudske šole v mnogih ozirih mogočno uplivala na razvoj avstrijskih narodov. Danes ne bom omenjal drugih uplivov, ampak pečati se hočem z uplivom ljudskih šol na družabno-verske razmere avstrijskih narodov.

Ko še so bile ljudske šole jako redko nasejane, takrat je poznal otrok le domačo hišo. Občeval je le s stariši, z brati in sestrami, z domačimi delavci, k večjemu z bližnjimi sosedi in vaščani. V nedeljo je šel sicer v cerkev, a tam ni imel priložnosti, sklepati globokejših znanj z drugimi otroci. Krog, v katerem se je otrok gibal, je bil torej jako majhen. Njegovo družabno naziranje, občevanje in znanje je bilo potemtakem tudi majhno. Ko so otroci dorasli v mladeniče in mladenke, bili so vsled navade že nekako navezani na dom. Ni jih vleklo v druge kraje, mesta in dežele. Ostajali so doma pri svojih stariših. Da je bil krog njihovega družabnega gibanja res le majhen, kažejo tudi ženitve, ki so se navadno vršile med sosedi in vaščani. Otroci je v tem majhnem družabnem krogu rasel pod varstvom svojih starišev. Ti so ga v verskem oziru vzgajali le za ta majhen krog. Stariši so mu lahko pokazali na vse nevarnosti njegovega verskega življenja, da se jih je lahko varoval in ogibal. Za življenje izven domače hiše ni bil vzgojen in v tako življenje je stopil tudi le redkokedaj.

Prišla je za Avstrijo nova doba, doba

ljudske šole. Spremenila in uplivala je tudi na družabno življenje. Komaj je otrok dosegel šest let, že je stopil iz domače hiše v svet. Svoje stariše je videl le zjutraj in zvečer. Čez dan pa je živel med malim svetom v šoli. Tukaj je pisana družba! Otroci so iz različnih vasi, od bogatih, manj bogatih ali revnih starišev, prišli so v šolo že dobro vzgojeni, malo vzgojeni ali pa docela slabo vzgojeni, otroci sami so različne krvi, različnih nagnenj V šoli se skupaj poučujejo dečki in deklice. Zares pisana družba! Otroci se v teku šolskih let spozna z otroci cele fare. Navadi se na njih družbo, a odvadi in odtuji se bolj ali manj domači hiši. Njegovo družabno obzorje obsega že celo faro. Ko je otrok izstopil iz šole, ne boji se stopiti čez prag domače hiše v svet. Saj se je v šoli že nekoliko navadil na tuje ljudi. In drugi sošolci tudi gredo, jeden sem, drugi tje; to ga vleče, vabi, da gre z njimi. Mladenič, mladenka odideta v svet.

Otroci sedanje dobe se morajo vsled tega, ker so se spremenile družabne razmere, tudi tako vzgajati, da ne propadejo med burnim, valovitim, strastipolnim svetom. Versko naziranje se jim more vsaditi tako globoko v srce, da jim postane vodilo in pravilo za življenje. Dandanes se morajo otroci še bolj utrditi v nravnih načelih kot prejšnje čase, kajti dandanes terjajo razmere od njih neprimerno večje nraвне stalnosti. Za tako vzgojo pa morajo skrbeti cerkev, stariši in posebno pa šola, ki ima v sedanjem času največ upliva na vzgojo mladine.

Loterijne številke.

Linc 21. okt. 1899 67, 81, 48, 30, 4
Trst „ „ „ 19, 12, 62, 20, 25

Balna svila meter po 45 kr.

do 14 gld. 65 kr., kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. — v najnovosegnejših tkaninah, barvah in vzorcih. — Zasebnikom poštne in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Slovenci, Slovenke!

podpirajte „Našo stražo“;
pristopajte k „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Štajarski Slovenci,

darujte za šolo v Muti

The Gresham

največje zavarovalno društvo na življenje.

Aktiva društva do 31. decbr. 1897 K 159 997,579 —
Letno vplačilo premij » 28.823,375 —
Izplačane zavarovalnine od 1. 1848 » 343.860,067 —
Novih zavarovancev 7468 za svoto » 67.331,351-91

Kdor bi si rad življenje zavaroval, naj naznani po dopisnici naslov in naznani se mu vse potrebno. — Dopisuje se slovensko, hrvatsko, nemško in italijansko.

Zastopnik Karol Scheidbach, knjigotržec, v Mariboru, Gosposka ulica 28. 1-5

V najem

dam kovačnico, 2 sobi, klet in vrt. Jožef Selič p. Laško.

Dražba.

Naznanja se, da se bo vsled tusodnih sklepov z dne 13. oktobra 1899 E 227/99/4 in pa E 122/99/5 vršila pri c. kr. okr. sodišču v Gornjemgradu ob

11 uri dopoldne dne 31. oktobra 1899 dražba

v konkurzno maso spadajočih zemljišnih Ivana Tribuča, bivšega trgovca v Mozirju. Zemljišče vložne št. 108 kat. obč. Mozirje je cenjeno na 183 gld., zemljišča vlož. št. 5, 6, 124 in 130 pa na 12090 gld.

Kupci se posebno opozarjajo, da se nahaja k temu posestvu spadajoča hiša na za trgovino najbolj sposobnem prostoru blizu cerkve v Mozirju.

Gornjigrad, 17. oktobra t. l. K. Bratkovič, c. kr. notar, kot oskrbnik I Tribučeve konk. mase.

Izjava!

Jaz Franc Janžek, posestnik v Radomersčaku, obžalujem, da sem gosp. Aleksandra Vavpotiča, mesarja v Ljutomeru obdolžil in tožil zavolj tatvine, kar ni bilo resnično. Ob enem obžalujem besede «tati,» ktere sem pred več osebami izgovoril, ter vse to prekličem in ga prosim odpuščenja.

Franc Janžek.

Stavba nove šole!

Proračunjena je na 29.000 gld. in se bo oddajala po dražbi dne 23. novembra t. l.

ob 10. uri predpoludne v šoli v Cirkovcah. Posamezna dela se bodo oddajala skupno ali tudi posebej. Načrti, proračun in drugi pogoji se zamorejo ogledati v šoli v Cirkovcah.

Krajni š. svet v Cirkovcah

Pekovski učenec

se sprema pri pekovskem mojstru Jožef Luci pri Sv. Tomažu blizu Ormoža.

7.000

na podlagi ameriških trt rip. portalis in solonis vcepljenih najzlahtnejših grozdnih vrst, kakor silvanec, kraljevina, valovina, traminec itd. Trte so enoletne in vkoreninjene. Cena 10 do 14 kr. na mestu. — Prodaja Alojz Horvat, posestnik v Drakovcih p. Malanedelja pri Ljutomeru. 2-3

Službo

išče oženjeni mož. 4 osebe vse izurjene za kmečko delo. Šel bi tudi za hlapca, kjer rabijo oženjene. Naslov pove upr. lista. 2-2

Na prodaj.

Hiša s 4 sobami, gospodarskim poslopjem, lep vrt in polje se ceno proda. Pobrež št. 122. 2-2

Za malo mesto

ali kak trg je po ceni na prodaj mrliški voz in voz za duhovnike

pri zavodu za pokopavanje mrličev F. Wolf, Tegethofova ulica v Mariboru.

Slabi časi

vendar sladkor — zastonj!

Kdor pri meni 5 kg. Portoriko-kave a gld. 1.95 s poštino vred po vsaki pošti naroči, dobi 5 kg. sladkorja — zastonj! Samo

Ivan Sajovic — Gradec

Murplatz 1. 4-5

Zastarana želodečna bolezen se zamore skušenimi sredstvi popolnoma ozdraviti. N. N. trpel je skozi 5 let bolan na želodci, delal je dosti proti boleznim in nazadnje vendar znašel pravo sredstvo, katero ga je popolnoma ozdravilo. Več se zve pisмено pod naslovom **Konjice 203** — Post restante ako se priloži poštna znamka za 10 kr.

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleznike in okrevanje kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prakapnino. 40

Pratike in koledarji

za 1900 se dobivajo 3

na drobno in debelo v trgovini

J. N. Peteršiča v Ptujju.

Na prodaj!

hiša blizu cerkve sv. Jožefa na Studencih pri Mariboru. Vpraša se v prodajalni tobaka št. 109 2

Naznanilo.

Dovoljujem si naznaniti častitim gospem v mestu in na deželi, da izdelujem obleke vsake vrste po najnovjših dunajskih in berlinskih modnih časnikih in to zelo elegantno in po nizki ceni.

Poučujem tudi v prikrojevanji in izdelovanju oblek po zelo lahkem načinu.

Priporočujoč se, da me počastite z mnogobrojnimi naročili se bilježim udano 2-

Tončika Koren,

krojačica za ženske obleke Maribor. Nagystrasse št. 10

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, se meri.

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Najnovjši stroji za pripravo poklaj:

Slamoreznice, krompir- in reporeznice, drobilni in stiskalni stroji, soparni stroj živinske poklaj, prenosilne peči s štedilnim kotlom, kateri slednji je pološčen, ali ne, vravnan tako, da stoji, ali se prevaža, da se kuha ali pari v njem živinska poklaja, krompir; služi še drugim gospodarskim in domačim potrebam itd.

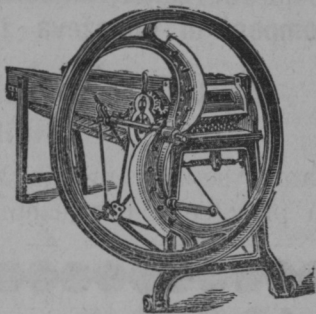
Nadalje: Stroji za lušenje turšice, čistilnice za žito (vetrnice), žitni trijeri (žitočistilniki), stiskalnice za seno in slamo, ki se gonijo z roko, stojijo, ali se lahko prevažajo. Vse imenovane stroje izdeluje in prodaja z jamstvom, da so najboljše, najtrpežnije izdelani,

PH. MAYFARTH in drug,

c. kr. izjemno priv. tovarne gospodarskih strojev, livarne in fužine s parom
Na Dunaju, 11./I Taborstrasse št. 21. 2-6

Odlikovani z več kot 400 zlatimi, srebrnimi ter bronastimi kolajnami.

Ilustrovani katalogi in priznanilna pisma gratis. — Zastopniki in prekupci se želijo.

Rojaki spominjajte se o vsaki priliki »Dijaške kuhinje« itd. itd.

Janez Schindler,

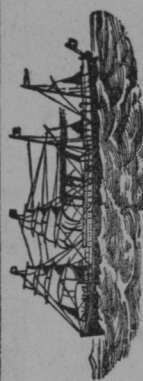
Dunaj III., Erdbergstr. 12,

pošilja zastoj vsakemu cenilniku v slovenskem jeziku. V tistem se nahaja več ko 300 podob različnih strojev in orodja za poljedelstvo, obrt in hišne potrebe. Cene nižje, kakor povsod drugod. Pošilja se na poskušnjo. Reelna postrežba se jamči. Plačila prav ugodna. Solidni krščanski prekupci se iščejo.

Janez Schindler,

c. kr. 12-18 lastnik privilegij.
Dunaj III., Erdbergstrasse

Voznje karte
in
tovorni listi
v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antwerpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie, Dunaj IV., Wiednergürtel 20,

ali

Julij Popper, Bahnstrasse 8, Innsbruck.

Umetno stavbarsko-klesarski obrt Murnikovih naslednik.

Anton Gajser,
lastnik.

Kaiserstr.-The-atergasse št. 18.

Obstoji že 42 let.

v Mariboru.

Izdelujejo se umetelni altariji, prižnice, krstni kameni, kipi, mavzoleji, grobišča itd. po lastnih in tujih načrtih. Velika zaloga gotovih nagrobnih kamenov od mramora, granita in sienita.

Priznane nizke cene. 19

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikoriij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača »Kava« in »Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda.«

Dobiva se povsod. 7

Zaloga pri Ivan Jebačinu v Ljubljani.

Naznanja

se Vam, da se v novi žganjariji v barvarski ulici 7, v Ptui,

(v hiši kjer je poprej prodajalnica

Martina Muršeca bila) prodaja naravno domače žganje po zelo nizki ceni. — Posebno se priporoča za delavce droženka, tropinsko in slivovka, katero tam v vsaki meri in po jako nizki ceni dobite. Poskusite in prepričali se bode, da je tam resnično dobro kupiti in da bo vsaki z žganjem zadovoljen. Al. Mir. 12

Poslanci! Gospod Zoff je še vedno med Slovenci!

Lekarna
Trnkóczy
v Ljubljani (Kranjsko)
priporočta naslednja, dobro preskušena zdravila:

Najceneje se dobiva v tej lekarni pri naročitih po pošti, ter se od tu pošilja koj celo samo en komad.

Štedljivim gospodinjam, dojenčkom, otrokom, nervoznim, rekonvalescentnim, slabotnim, tistim, ki trpijo vsled pomanjkanja krvi in bledice, vsakemu bolniku, sploh vsakemu se priporočta mesto slabe, razburjajoče kave in ruskega čaja **dr. pl. Trnkóczyjev kakao-sladni čaj** kot okusno, redilno, zdravo in ceno živilo. Zavoje (1/4 kile vsebine) 20 kr., 14 zavojev samo 2 gld. 25 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja
želodečne kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — 1 steklenica 20 kr., 1 tucat 2 gld.

Doktor pl. Trnkóczy-ja
krogljice odvajalne (čistilne) čistijo želodec. — Škatlja 21 kr., zamotek 1 gld. 5 kr., — Pocukrene krogljice. 1 škatulja 40 kr., 3 škatulje 1 gld.

Doktor pl. Trnkóczy-ja
prsní, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, sestavljen z lahko raztvorljivim vapnenim železom, utiša kašelj, raztvorja sliz, ublažuje bol in kašelj, vzbuja slast do jedi in tvori kri. — 1 steklenica 56 kr., pol tucata 2 gld. 50 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja
protinski ali drgnilni cvet (udov cvet, Gichtgeist) je kol bol utešujoče, ublažujoče drgnenje za križ, roke in noge, kot zopet poživiljajoče drgnenje po dolgi hoji in težkem delu itd. priporočljiv. — 1 steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja tinktura za kurja očesa, izkušeno sredstvo zoper boleča kurja očesa, bradovice, utrpnenje kože, žulje in ozeblino. Ima to veliko prednost, da se samo le s priloženim čopičem bolečino namaže. Steklenica po 40 kr., 6 steklenic 1 gld. 75 kr.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnena na ohranjenje zdrave in krepke živine, opozarjamo jih posebno na naše dijetetične redilne preparate za živino.

Dokt. pl. Trnkóczya
Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah in konjih. Že skoro 50 let z najboljšim uspehom v rabi, kadar živina noče žreti, za zboljšanje mleka. Zamotek z navodom kako se more rabiti 50 kr., 5 omotov 2 gld.

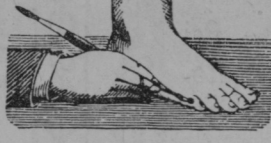
Prašičji redilni, krmilni prah. Varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za znotranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolašce. 1 zamotek 25 kr., 5 omotov samo 1 gld.

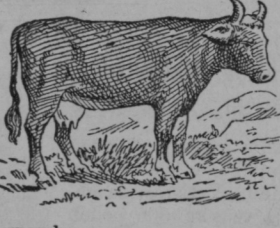
Varstvena znamka.

Varstvena znamka.

Varstvena znamka.

Varstv. znamka.

Trgovina s papirjem in galanterijskim blagom v Ptuju zraven glavarstva

priporočta slav. občinstvu in prekupovalcem veliki izbor kovčkov platnenih in usnjatih, denarnic, pip lesenih in porcelanastih, denarnic, ustnikov, cevi zd pipe, žepnih nožev, škarij, nožev in vilic, žlic, britev, očal, šivank, igel za lase, glavnikov, krtačic, mila, parfumov, harmonik kakor tudi šila, dret, špagovine itd.

Dalje različnih krtač, remen in pasov, gumbov, brošč, prstanov in rinčic.

Istotam dobiva se lepi pismeni, kancelijski konceptni, svilnati in barvani papir, kovertov in vizitnic v vseh velikostih, prodaja se po zelo ugodni ceni.

Zaloga tiskovin, molitvenih in šolskih knjig. — Na veliko znižane cene, zunanja naročila se možno točno odposiljajo. Priporočta se z velespoštovanjem

J. N. Peteršič, Ptuj.

Umetno-obrtna delavnica
cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** prišeženega izvedenega v Mariboru, Kocoschinegg-Allee, Hilarinsstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte. Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

Naznanilo!

Kmetijska zadruga v Žalcu naznanja vsem onim kmetovalcem, kateri še niso nje udje, da se dobi umetni gnoj kompost in tomaževa žlindra, kakor tudi živinska sol pri:

Anton Kolencu trgovcu v Celju
v «Narodnem domu»,

kamor se naj neudje zadruga obrnejo, bodo dobro, hitro in prav ceno postreženi.

40.000 kosov cepljenega trsja

najboljših Haložkih in Bizeljkih plemen, cepljenih na rip. portalis in monticolo, eno in dve letnega, 1000 komadov po 100 gld., prodajam le dobro ukoreninjene in zaraščene trte.

Tudi več tisoč korenjakov rip. portalis in monticola 1000 kom. portalis 15 gld., monticolo 20 gld., druga kvaliteta ceplj. in divje dajem pol ceneje. Ključki od portalis 4 gl., monticola 5 gl. 1000 kom.

Anton Kupčič, posestnik trtnic p. Črna gora pri Ptuju.

Franc Dolenc v Mariboru, Poštne ulice 3.	
Zaloga manufakturnega blaga na debelo in drobno	<p>P. n. Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem svojo trgovino premestil v Poštne ulice št. 3. in da sem jo z zimskim blagom popolnoma na novo založil. Posebno priporočam mojo veliko zalogo suknenega blaga za moške obleke, vsake vrste volne in porhante za ženske obleke, Jägerjove srajce, zimske robce, odeje in koce po najnižjih cenah. Z odličnim spoštovanjem</p> <p>1—5 Franc Dolenc.</p>
Zaloga manufakturnega blaga na debelo in drobno	<p>Franc Dolenc v Mariboru, Poštne ulice 3.</p>

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki
za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisk na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 gld. 80 kr.

K obilim naročilom se priporočta

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.